

Anmälda brott

Slutlig statistik för 2014

Reviderad 2015-05-26¹

¹ Mindre korrigeringar av resultaten för Stockholms, Västerbottens och Norrbottens län har gjorts i avsnittet om *regionala variationer*.

Anmälda brott

Sammanfattning

Samtliga brott

- Under 2014 anmäldes 1,44 miljoner brott, vilket är en ökning med 41 800 brott eller 3 procent jämfört med året innan.
- De *kategorier* av anmälda brott som ökade mest i antal var brott mot person, skadegörelsebrott samt trafikbrott. De enskilda *brottstyper* som ökade mest i antal anmälda brott mellan 2014 och 2013 var datorbedrägeri, skadegörelse, cykelstöld, klotter mot kollektivtrafik samt ofredande mot kvinna 18 år eller äldre.
- Ökningen av trafikbrotten motsvarar nästan en fjärdedel av ökningen för det totala antalet anmälda brott under 2014. Ökningen kan förklaras av att polisen, främst under 2014, inkluderat även det lindrigare bötesbrottet *smitning från parkeringsskada* i brottskoden för det allvarigare brottet *smitning från trafikolycka*. Lindrigare bötesbrott ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott och förändringen innebär att antalet trafikbrott 2014 inte kan jämföras med tidigare år.
- De *kategorier* av anmälda brott som minskade mest i antal under 2014 var skattebrott och bidragsbrott. De enskilda *brottstyper* som minskade mest i antal mellan 2014 och 2013 var dataintrång, överlåtelse av narkotika, utpressning, bidragsbrott mot Försäkringskassan samt fickstöld.

Brott mot person

- Under 2014 anmäldes 260 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är 4 procent fler än 2013 (+ 10 500 anmälda brott).
- Anmälda misshandelsbrott ökade med 4 procent (+2 950 anmälda brott). De största ökningarna kan noteras för misshandel mot kvinna 18 år eller äldre och misshandel mot barn 7-14 år, de ökade med 1 400 (+5 %) respektive 1 090 (+12 %) fler brott 2014 jämfört med föregående år.
- Anmälda ofredanden ökade med 5 procent till 57 500 anmälda brott. Den största ökningen noteras för ofredande mot kvinna 18 år eller äldre där 1 790 fler brott, eller 6 procent, anmäldes jämfört med föregående år.
- Även olaga hot ökade med 5 procent till 51 000 brott. De största ökningarna för anmälningar om olaga hot är mot man och kvinna i åldern 18 år eller äldre: 1 170 respektive 920 brott (6 resp. 5 %).
- De anmälda våldtäkterna ökade med 11 procent till 6 700 brott. Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning minskade till 2 000 anmälda brott (-7 %), medan grov fridskränkning ökade till 1 770 anmälda brott (+2 %).

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under 2014 anmäldes 540 000 stöldbrott (8 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 1 procent jämfört med föregående år (+7 190 anmälda brott).
- Bostadsinbrotten ökade sammantaget med 6 procent till 22 400 anmälda brott. Av dessa utgjorde villainbrotten 14 600 brott, vilket innebar en ökning med 7 procent. Lägenhetsinbrotten ökade med 386 anmälda brott (+5 %) jämfört med 2013.
- Bilbrotten (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) minskade med 1 procent till 66 800 anmälda brott under 2014.
- Personrånen ökade med 1 procent till 6 040 anmälda brott. Antalet anmälda butiksrån minskade med 4 procent till 776 brott, även antalet anmälda bankrån minskade till 23 anmälda brott (-15 %).

Definition

- *Anmälda brott* omfattar alla de händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polisen, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendeflödet till Polisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Den visar antalet händelser som har anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter.

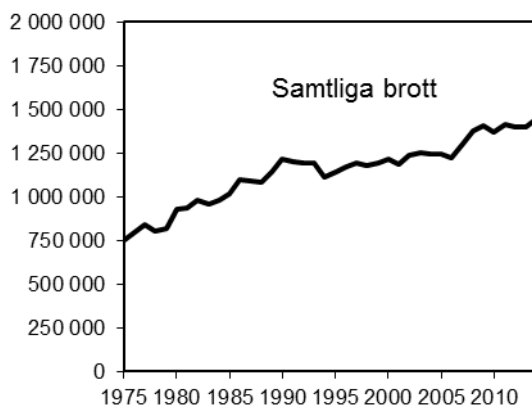
Statistiken redovisas i huvudsak i enlighet med den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall förekommer dock information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet. Det gäller till exempel anmälda fall av misshandel, som bland annat redovisar ålder och kön på den utsatta personen. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket är fallet för en stor del av brotten mot den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

När du tolkar statistiken, *tänk på att ...*

- statistiken visar antalet *anmälda* brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp.
- det faktiska antalet brott oftast är högre än det antal brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet är lägre än vad anmälningsstatistiken visar. Det beror på att dessa anmälningar främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp har begåtts eller inte.
- benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta gör det svårare att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället faktiskt ökar eller minskar.
- för vissa brottstyper, som narkotikabrott och trafikbrott, beror antalet anmälda brott främst på Polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.
- utvecklingen av de anmälda brotten kan påverkas av förändringar i lagstiftningen.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under 2014 anmäldes totalt 1 440 000² brott till polis, tull eller åklagare på Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. Det är 41 800 fler brott (+3 %) än 2013. Under en tioårsperiod (2005–2014) har antalet anmälda brott ökat med 200 200 brott (+16 %). Sedan 1975 karaktäriseras utvecklingen av samtliga anmälda brott av en kontinuerlig ökning.

År 2014 och förändring jämfört med föregående år:

Samtliga brott	1 440 000 brott +41 800 (+3 %)
----------------	-----------------------------------

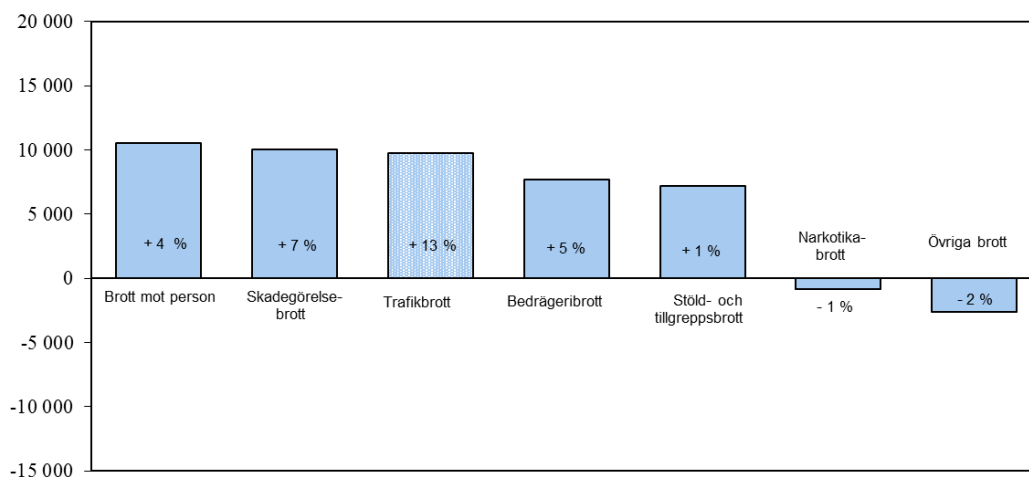
Figur 1. Det totala antalet anmälda brott 1975–2014.

Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över anmälda brott redovisas efter sju breda brottskategorier samt för ett urval enskilda brottstyper. Anmälda brott mot person och skadegörelsebrott, hör till de *brottskategorier* som ökade mest i antal anmälda brott under 2014, medan narkotikabrott minskade mest i antal.

Kategorin övriga brott, som innehåller de brottstyper som inte sorteras in i någon av de nämnda kategorierna (exempelvis brott mot skatte- och bidragsbrottslagen) minskade med 2 procent (se *Figur 2*).

² Talen över antal anmälda brott redovisas avrundade efter principen om tre informationsgivande siffror. Detta kan exemplifieras med följande fall: 1 401 982 brott blir 1 400 000, och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott inte avrundas, utan förblir 373.

Figur 2. Förändringar i antalet anmälda brott mellan 2013 och 2014 (procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas inuti staplarna).

* OBS! Ökningen av trafikbrott utgörs av ett ökat antal registrerade smitningsbrott. Det beror på att Polisen under 2014 registrerat smitning från parkeringsskada (Trafikförordningen 1998:1276 2 kap 8§ 2 st och 14 kap 3§ 1 p a) under brottskoden för smitning från trafikolycka (Trafikbrottslagen 1951:649 5§ 1 st), trots att den inte är avsedd för detta. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade brotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att antalet anmälda smitningsbrott 2014 inte kan jämföras med tidigare perioder. Utan smitningsbrotten hade antalet trafikbrott legat på samma nivå som föregående år.

**Kategorin *Övriga brott* utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud.

Brottsstypernas utveckling

De enskilda brottstyper som ökade mest i antal anmälda brott var datorbedrägeri, skadegörelse, cykelstöld, klotter mot kollektivtrafik och ofredande mot kvinna 18 år eller äldre. De enskilda brottstyper som minskade mest var dataintrång, överlåtelse av narkotika, utpressning, bidragsbrott mot Försäkringskassan och fickstöld.

Urval av brottstyper som ökat 2014*	Förändring jämfört med 2013		Urval av brottstyper som minskat 2014	Förändring jämfört med 2013	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Datorbedrägeri	+ 8 600	+ 25 %	Dataintrång	- 2 810	- 26 %
Skadegörelse	+ 6 720	+ 21 %	Överlåtelse av narkotika	- 1 730	- 16 %
Cykelstöld	+ 4 820	+ 7 %	Utpressning	- 1 570	- 29 %
Klotter mot kollektivtrafik	+ 4 200	+ 22 %	Bidragsbrott mot försäkringskassan	- 1 560	- 30 %
Ofredande Mot kvinna 18 år eller äldre	+ 1 790	+ 6 %	Fickstöld	- 1 310	- 2 %

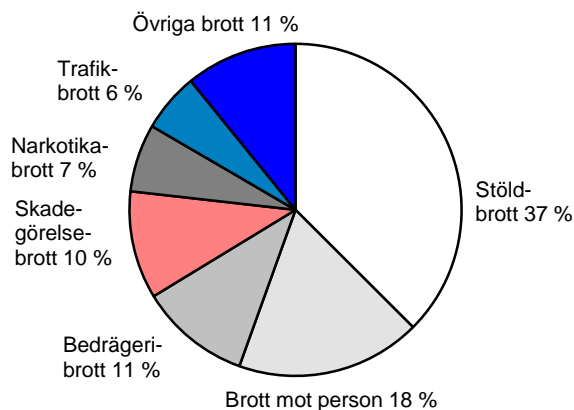
Tabell 1. Brottsstyper som ökat respektive minskat 2014.

*Även smitningsbrotten ökade under året med 10 000 brott eller 76 %. Ökningen av smitningsbrotten kan förklaras av att polisen, främst under 2014, även inkluderat smitning från parkeringsskada vid registrering av smitningsbrott från trafikolycka. Bötesbrott som smitning från parkeringsskada ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott och redovisas därför inte i tabell 1. Brå har inte möjlighet att särskilja dessa från de övriga smitningsbrotten.

Brottsstrukturen

Under 2014 utgjorde stöldbrotten 37 procent av samtliga anmälda brott. Den senaste tioårsperioden (2005–2014) utmärks dock av en tydlig minskning av stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott med 13 procentenheter. Även andelen skadegörelsebrott har

minskat de senaste tio åren med 1 procentenhet. De flesta övriga brottskategorier har ökat sina andelar, förutom trafikbrott som utgör lika stor andel 2014 som 2005. Brott mot person (3–7 kap. brottsbalken) ökade med 3 procentenheter, bedrägeribrotten ökade med 6 procentenheter och narkotikabrotten ökade med 2 procentenheter, under perioden.

År 2014 jämfört med 2005:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott, samt skillnad i procentenhet.)

	2005	2014	Skillnad i procentenhet
Stöldbrott	51	37	- 13
Brott mot person	15	18	+ 3
Bedrägeribrott	5	11	+ 6
Skadegörelsebrott	12	10	- 1
Narkotikabrott	4	7	+ 2
Trafikbrott	6	6	± 0
Övriga brott	8	11	+ 3

Figur 3. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott 2014 (1 440 000 brott).

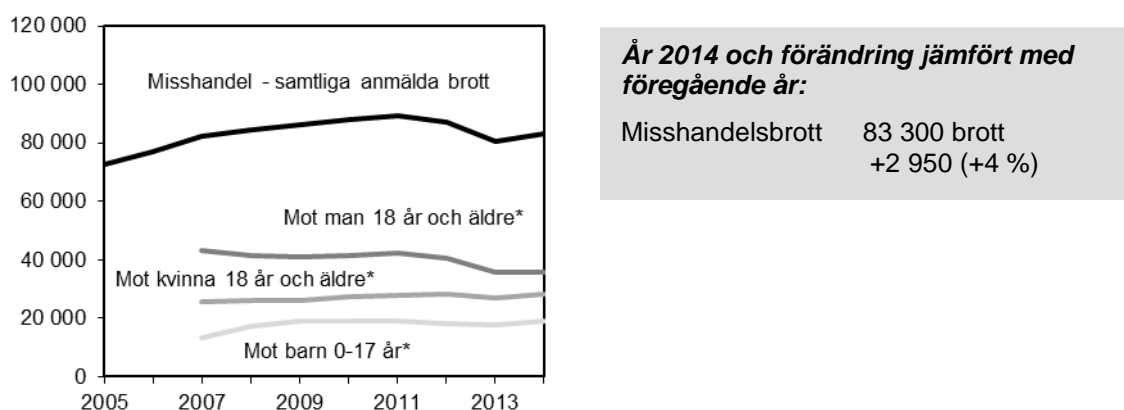
Utvecklingen av anmälda brott mot person

Under 2014 anmäldes 260 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är fler brott än 2013 (+4 % eller 10 500 anmälda brott). Under den senaste tioårsperioden har de anmälda brotten mot person ökat med 39 procent.

Antalet brott mot person 2014 motsvarar 18 procent av samtliga anmälda brott under året. Anmälda brott om misshandel, olaga hot eller ofredande står tillsammans för nästan tre fjärdedelar av de anmälda brotten mot person. Övriga brott som ingår i kategorin är bland annat dödligt våld, sexualbrott, vållande till annans död eller till kroppsskada, grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse, sexuellt tvång och egenmäktighet med barn. I detta kapitel beskrivs utvecklingen för ett urval av de brottstyper som ingår i brott mot person.

Misshandel

Totalt anmäldes 83 300 misshandelsbrott under 2014, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med 2013. De anmälda misshandelsbrotten ökade successivt mellan 2005 och 2011, för att därefter minska fram till 2013. Under 2014 anmäldes 15 procent fler misshandelsbrott än 2005.

Figur 4. Antal anmälda misshandelsbrott 2005–2014.

*Fram till 2007 samredovisades misshandel mot barn 15-17 år med misshandel mot kvinna 18 år och äldre respektive mot man 18 år och äldre. Jämförelser i dessa kategorier kan därför inte göras för åren 2005-2007.

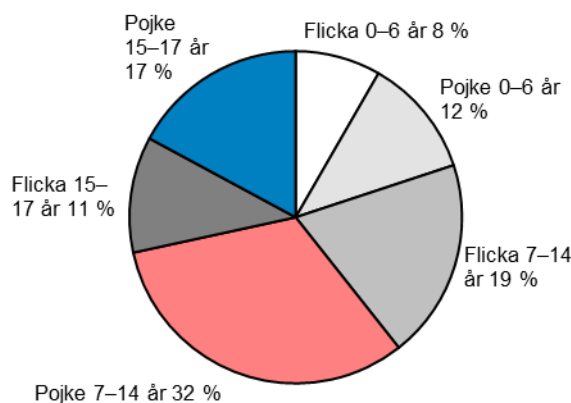
Misshandel mot personer i åldern 18 år och äldre redovisas i brottsstatistiken efter kön, om gärningspersonen är bekant eller obekant med offret samt om brottet skett inomhus eller utomhus. Den vanligaste brottstypen för anmäld misshandel mot kvinna 18 år och äldre är misshandel inomhus av bekant, medan det för anmäld misshandel mot man 18 år och äldre är misshandel utomhus av obekant.³

Under 2014 uppgick antalet *misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre* till 28 500 brott, vilket motsvarar en ökning med 5 procent jämfört med föregående år. Av dessa brott avsåg 18 000 brott misshandelsbrott som skett inomhus av bekant. En ökning med 6 procent jämfört med föregående år.

Under 2014 anmäldes 35 800 *misshandelsbrott mot man 18 år eller äldre*, vilket är på samma nivå som 2013. Omkring 15 100 anmälda brott avsåg misshandel utomhus av en obekant. Det motsvarar en minskning med 2 procent, jämfört med föregående år.

År 2014 anmäldes sammantaget 19 100 misshandelsbrott mot barn. Det motsvarar 23 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Av dessa riktades 7 460 (39 %) mot flickor och 11 600 (61 %) mot pojkar. Totalt sett ökade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år) med 8 procent mellan 2013 och 2014. Antalet anmälda *misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år* ökade med 16 procent (+536 brott) till 3 800 anmälda brott under 2014. Även antalet anmälda brott *mot barn i åldern 7-14 år* ökade med 12 procent (+ 1 090 brott) till 9 870 brott medan *misshandelsbrott mot barn i åldern 15–17 år* minskade till 5 430 brott (-3 %). Misshandelsbrotten mot barn i åldern 7–14 år anmäls i hög grad av skolan, vilket slår igenom i statistiken på genom att färre brott anmäls under sommaren än under terminerna.

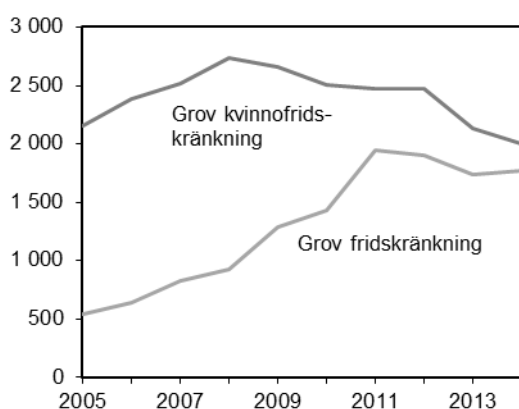
³ Sedan 2009 redovisas även de brott som skett inomhus av en gärningsperson som är bekant med offret, uppdelat på *nära relation* respektive *ej nära relation*. Definitionen av nära relation är att offret och gärningspersonen är eller har varit gifta eller sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden eller har gemensamma barn utan att bo tillsammans.

Figur 5. Anmälda misshandelsbrott mot barn i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn 2014 (19 100 brott).

Fridskränkingsbrott

Mellan 2013 och 2014 minskade antalet anmälda brott om *grov kvinnofridskränkning* med 139 brott (7 %) till 2 000 anmälda brott medan anmälningar om *grov fridskränkning* ökade med 36 brott (+ 2 %) till 1 770 anmälda brott. Brottstypen grov fridskränkning har ökat kraftigt om man ser till de senaste tio åren. Jämfört med 2005 anmäldes drygt tre gånger fler brott om grov fridskränkning under 2014. Eftersom kvinnofrids- och fridskränkingsbrotten består av flera brott, såsom misshandel, olaga hot etc. som sammantaget utgör ett led i en upprepad kränkning, ska utvecklingen i dessa brottstyper tolkas i ljuset av fridsbrottens utveckling och hur Polisen och Åklagarmyndigheten hanterar dessa brott.

År 2014 och förändring jämfört med föregående år:

Grov kvinnofridskränkning	2 000 brott - 139 (- 7 %)
Grov fridskränkning	1 770 brott + 36 (+ 2 %)

Figur 6. Antal anmälda grova kvinnofrids- och fridsbrott brott, åren 2005–2014.

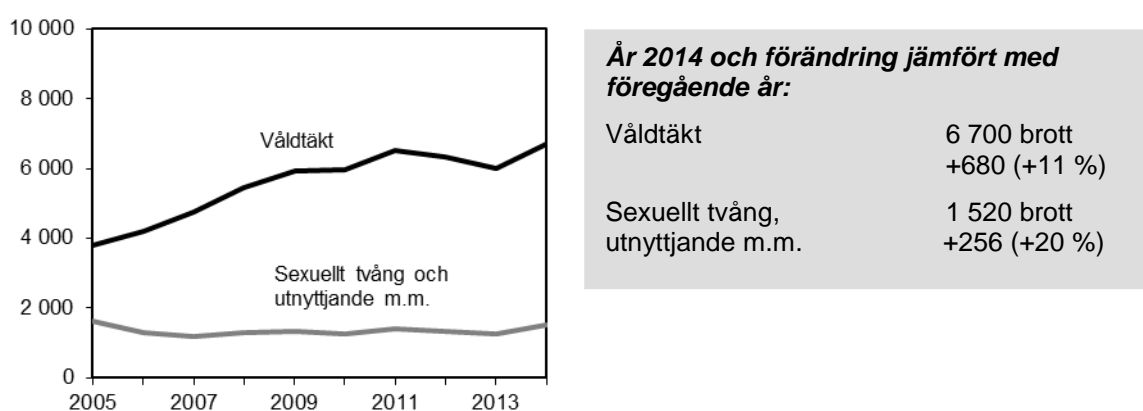
Våldtäkt och andra sexualbrott

År 2014 anmäldes totalt 20 300 *sexualbrott*, vilket är en ökning med 15 procent jämfört med 2013. Anmälda brott om våldtäkt, sexuellt tvång, utnyttjande och sexuellt ofredande stod för 88 procent av brotten i kategorin sexualbrott.

De anmälda *våldtäktsbrotten* ökade med 11 procent till 6 700 anmälda brott mellan 2013 och 2014. Även de anmälda brotten om *Sexuellt tvång*, *utnyttjande med mera* och *sexuellt ofredande* ökade till 1 520 respektive 9 640 brott (+20 % respektive +10 %) jämfört med föregående år.

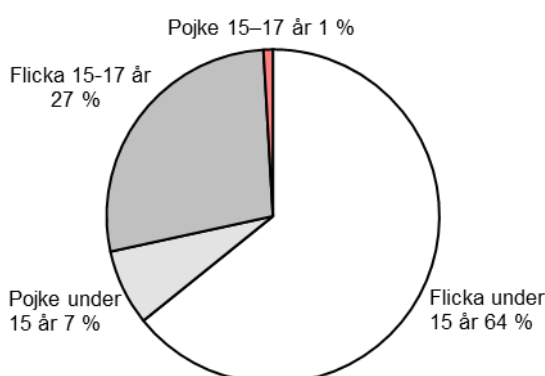
Antalet anmälda våldtäktsbrott har ökat sedan 2005. Ökningen kan delvis förklaras av att en ny sexualbrottslagstiftning trädde i kraft den 1 april 2005. Den innebär bland annat att vissa gärningar som tidigare rubricerades som sexuellt utnyttjande nu rubriceras som våldtäkt. Effekten av lagändringen slår igenom i statistiken på så vis att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång och utnyttjande minskade de närmaste åren efter lagändringen, medan antalet anmälda våldtäkter ökade. Från den 1 juli 2013 skärptes sexualbrottslagstiftningen återigen; bland annat utvidgades våldtäkt till att omfatta de fall där offret reagerar med passivitet. Efter 2007 har antalet anmälda brott rörande sexuellt tvång och utnyttjande legat på en relativt oförändrad nivå fram till 2013, då antalet brott återigen ökade. Även antalet anmälda våldtäkter ökade 2014.

Enstaka anmälningar om ett stort antal brott kan påverka och ge upphov till variationer i statistiken. Vid sexualbrott är mörkertalet särskilt omfattande och förändringar i anmälningsbenägenheten kan också påverka antalet våldtäkter i statistiken.

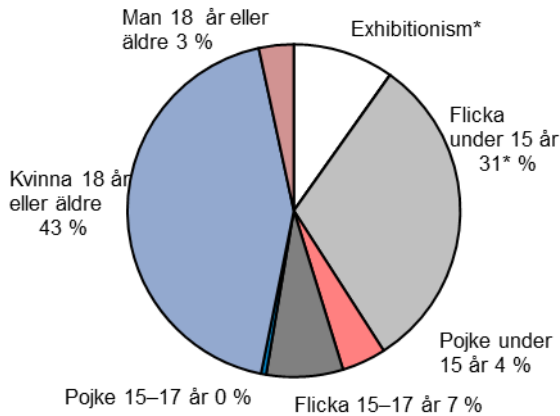
Figur 7. Antal anmälda våldtäkter och sexuellt tvång och utnyttjande m.m. 2005–2014.

Totalt anmäldes 3 170 våldtäktsbrott mot barn i åldern 0–17 år. I 92 procent av fallen (2 910 anmälda brott) var offren flickor.

Figur 8. Anmälda våldtäkter mot barn i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn 2014 (3 170 brott).

Totalt anmäldes 9 640 brott om sexuellt ofredande varav 946 (10 %) brott rörde exhibitionism (blottning). Från och med 2014 särredovisas andra typer av sexuella ofredande uppdelat på kön och ålder. I 91 % av fallen (7 910 anmälda brott) var offret en flicka (3 720 anmälda brott) eller kvinna (4 200 anmälda brott).

Figur 9. Anmälda brott om sexuellt ofredande uppdelat på kön och ålder i procent av det totala antalet anmälda brott om sexuellt ofredande, år 2014 (9 640 brott).

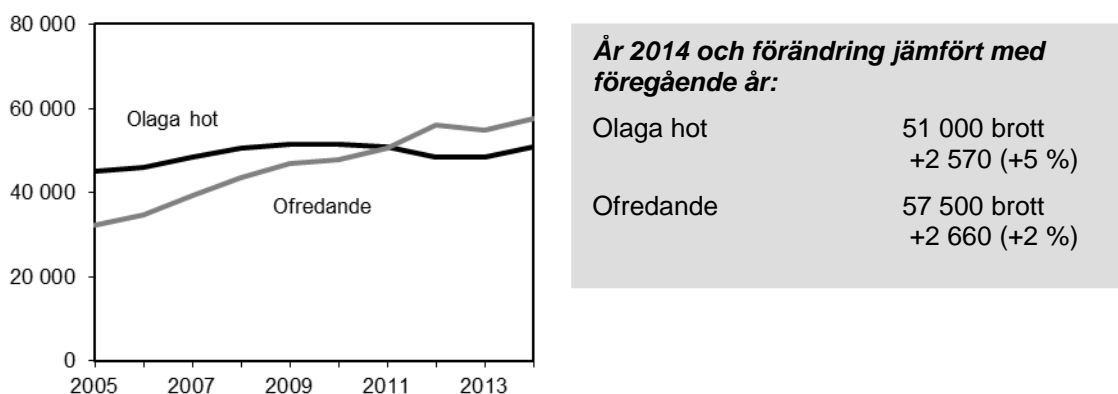
*Observera att exhibitionism (blottning) är en typ av sexuellt ofredande som inte är uppdelad på kön och ålder och utgör 10 procent av det totala antalet anmälda brott om sexuellt ofredande 2014.

Dödligt våld

Statistiken över anmälda brott ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld som sker i Sverige årligen och uppgiften redovisas av denna anledning inte här. För att kunna presentera en korrekt uppgift om antalet konstaterade fall av dödligt våld i Sverige genomför Brå årligen en specialstudie där varje enskild anmälan av fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död granskas. Resultatet av studien presenteras i en särskild rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats: www.bra.se/dodligt-vald. Resultatet för 2014 publiceras i samband med den slutliga brottsstatistiken den 31 mars 2015.

Olaga hot och ofredande

Under 2014 anmäldes 51 000 brott om *olaga hot*, vilket är en ökning med 2 570 anmälda brott (+ 5 %) jämfört med 2013. De största ökningarna finns för anmälda brott om olaga hot mot man respektive kvinna 18 år eller äldre, 1 170 respektive 920 brott (+ 6 resp. + 5 %). Antalet anmälda *ofredanden* ökade med 2 660 brott (+ 5 %) till 57 500 anmälda brott. Den största ökningen noteras för ofredande mot kvinna 18 år eller äldre där 1 790 fler brott (+ 6 %) anmäldes jämfört med föregående år.

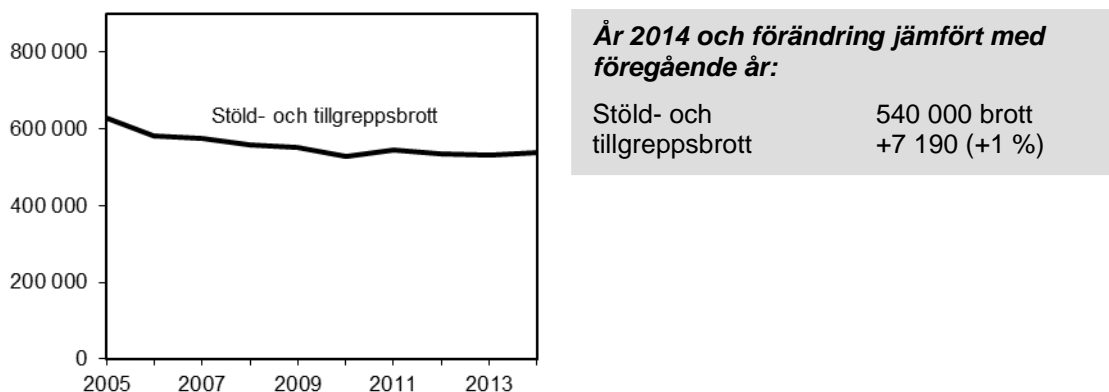
Figur 10. Antal anmälda fall av olaga hot och ofredanden 2005–2014.

I jämförelse med för 10 år sedan har antalet anmälningar om olaga hot ökat med 13

procent, medan anmälningarna om ofredanden ökat med 79 procent. När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det noteras att anmälningarna, i likhet med misshandel mot ungdomar (7–14 år), minskar tydligt under sommar-månaderna.

Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott

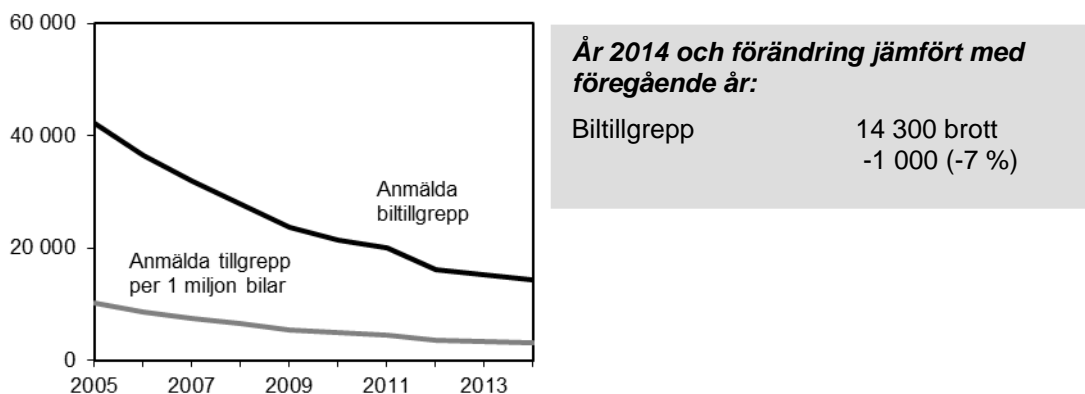
De anmälda stöld- och tillgreppsbrotten (8 kap. brottsbalken) ökade med 1 procent under 2014 jämfört med 2013. De stöld- och tillgreppsbrott som ökade mest i antal var cykelstöld, stöld av andra drivmedel än diesel, bostadsinbrott och mopedstöld. Den enskilda brottstypen inom kategorin som minskade mest i antal under året var fickstöld. De anmälda stöldbrotten har i princip minskat kontinuerligt under den senaste tioårsperioden och ligger nu på en nivå som är 14 procent lägre än 2005.

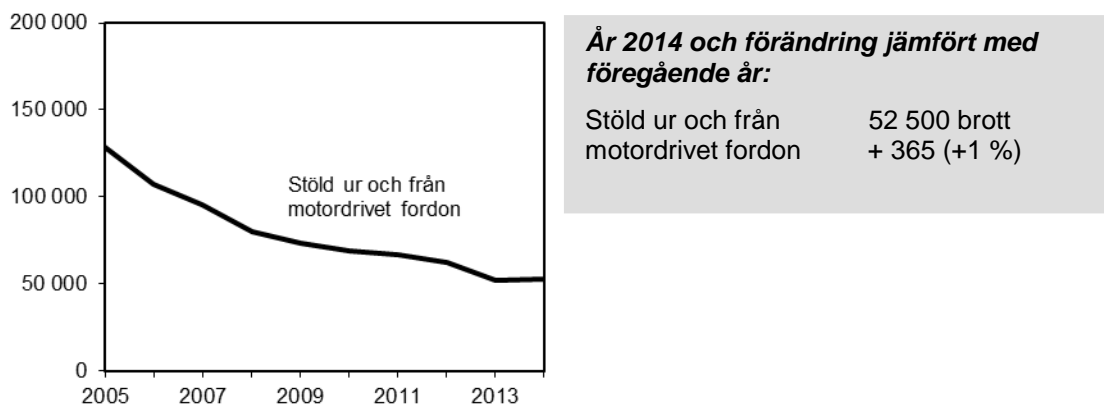
Figur 11. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott 2005–2014.

Bilbrott

År 2014 minskade de anmälda bilbrotten (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) med 635 brott jämfört med 2013 (- 1 %). Totalt anmäldes 14 300 biltillgrepp och 52 500 stölder ur och från motordrivet fordon under 2014. Sedan 2005 har antalet biltillgrepp minskat med 66 procent, medan antalet stölder ur och från motorfordon har minskat med 59 procent.

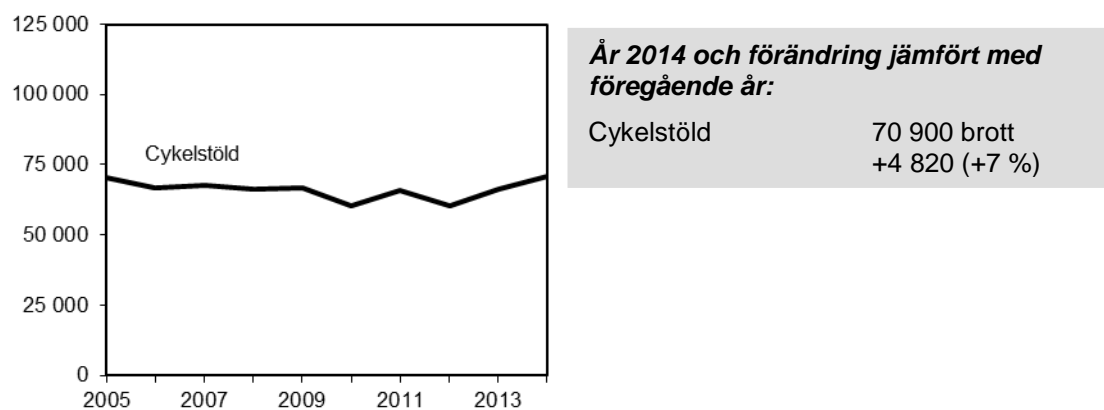
Figur 12. Antal anmälda biltillgrepp och antal anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik 2005–2014 (källa för uppgifter om antal bilar i trafik: SIKÄ för 2002–2009, Trafikanalys för 2010–2014).

Figur 13. Antal anmälda stölder ur och från motordrivet fordon 2005–2014.

Cykelstöld

År 2014 anmäldes 70 900 cykelstölder, vilket är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år. Antalet anmälda brott om cykelstöld ligger nu en högre nivå än 2005, då 70 400 cykelstölder anmäldes.

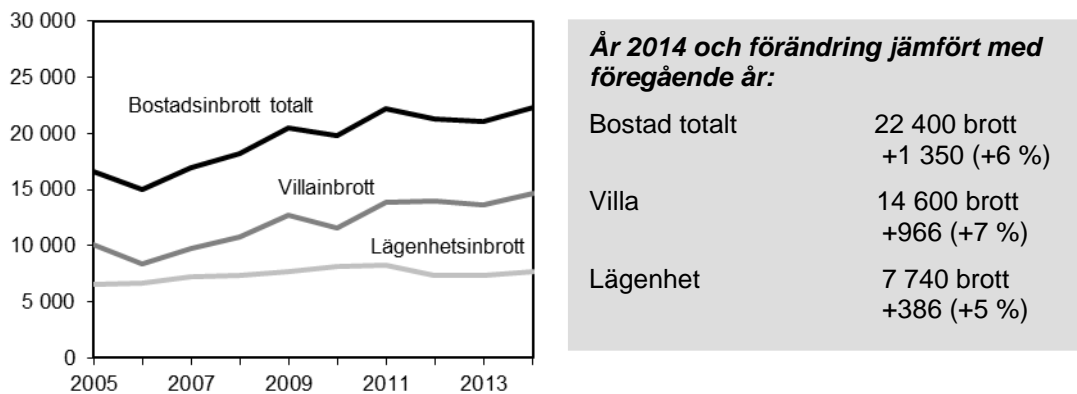
Figur 14. Antal anmälda cykelstölder 2005–2014.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstölder

År 2014 anmäldes 88 600 inbrottsstölder, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med 2013. Antalet anmälda inbrott i villa och radhus ökade med 7 procent till 14 600 brott. Lägenhetsinbrotten ökade med 5 procent under 2014 till 7 740 inbrott under året.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda bostadsinbrott varierat, men visat på en uppåtgående trend. Lägenhetsinbrotten ökade kontinuerligt fram till 2011, då denna utveckling bröts. De ligger nu på en nivå som är 19 procent högre än 2005. Utvecklingen för villainbrotten karaktäriseras under samma period av svängningar upp och ner. Nivån på anmälda villainbrott ligger 44 procent högre än för tio år sedan.

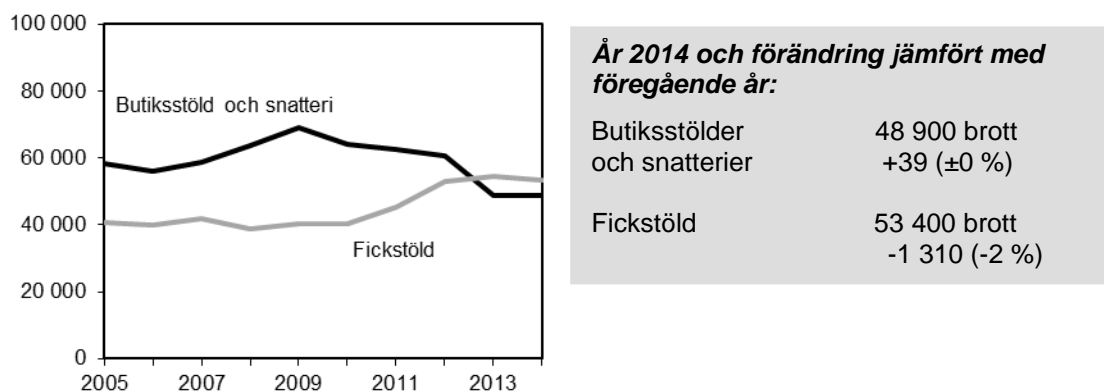
De anmälda villainbrotten har under de senaste tio åren fått en alltmer säsongsbetonad prägel. Vid mer detaljerade analyser framträder november som den månad då det anmäls flest villainbrott, tätt följd av december. Denna struktur återfinns inte bland lägenhetsinbrotten, som uppvisar en relativt jämn nivå av antal anmälda brott under året.

Figur 15. Antal anmälda bostadsinbrott 2005–2014.

Butiksstöld och fickstöld

Under 2014 anmäldes 48 900 stölder och snatterier från butik, vilket är en marginell ökning jämfört med 2013. Antalet anmälda butiksstölder har varierat under den senaste tioårsperioden, men trenden har varit nedåtgående de senaste fyra åren, och antalet ligger nu 16 procent lägre än för tio år sedan. En viss del av minskningen från 2013 kan möjligen förklaras av att drivmedelsstölder i viss utsträckning har registrerats som butiksstölder innan 2013, medan de därefter istället registrerats på de nya brottskoderna för stöld av diesel och andra drivmedel som infördes under 2013.

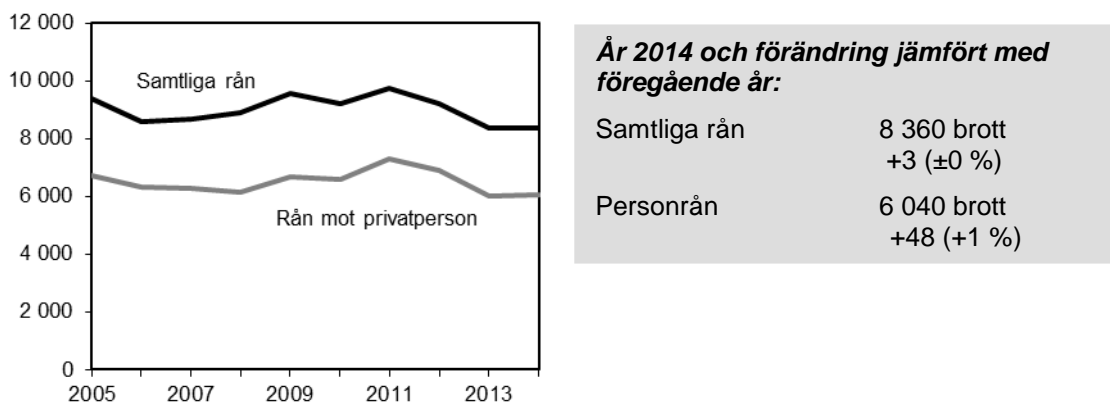

Figur 16. Antal anmälda butiksstölder och snatteri 2005–2014.

Under 2014 anmäldes 53 400 fickstölder. Det är en minskning med 2 procent jämfört med föregående år (- 1 310 brott). Antalet anmälda brott om fickstöld har ökat med 31 procent sedan 2005.

Rån

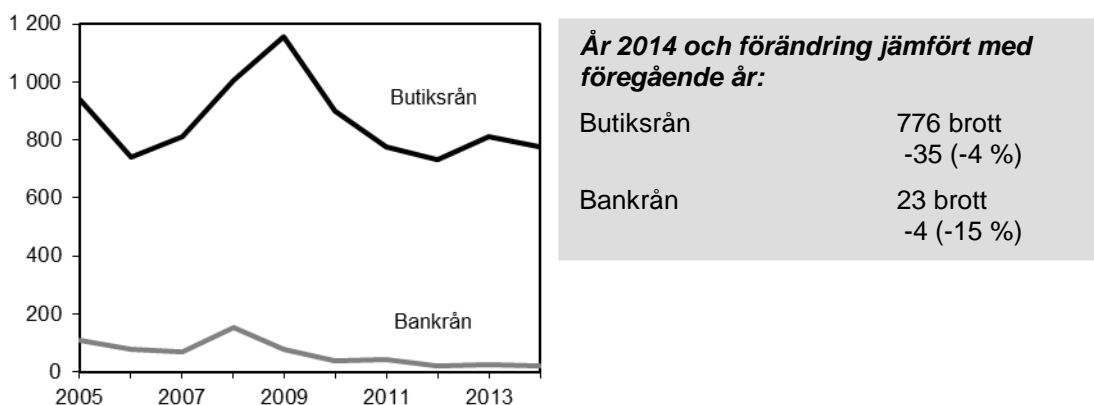
Antalet anmälda rån ligger på samma nivå jämfört med föregående år. Totalt anmäldes 8 360 rån. Antalet rån mot privatpersoner (personrån), som är den vanligaste typen av rån, ökade med 1 procent jämfört med 2013. Både det totala antalet anmälda rån och personrån har minskat de tre senaste åren.

Figur 17. Antal anmälda rån (totalt) och personrån 2005–2014.

Antalet anmälda övriga rån är betydligt färre, men ofta grövre, eftersom det relativt sett är vanligare att gärningspersonerna använder skjutvapen. Under 2014 ökade dock användningen av skjutvapen vid personrån mot minderårig utomhus med 30 brott jämfört med föregående år, vilket motsvarar en ökning med 70 procent.

Bland de övriga kategorierna återfinns bland annat *butiksrån*, som under 2014 minskade med 4 procent jämfört med året innan till 776 anmälda brott. År 2014 anmäldes 23 rån mot *bank*, vilket även det är en minskning från 2013. De anmälda bankrånen är en liten brottstyp som under åren varierat kraftigt i antal. Även antalet anmälda rån mot *värde transporter*, som minskade med 8 brott, till 30 brott under 2014, har visat relativt stora svängningar under 00- och 10-talet. *Taxirånen* minskade med 14 anmälda brott under året, till 43 anmälda brott.

Figur 18. Antal anmälda butiksrån och bankrån 2005–2014.

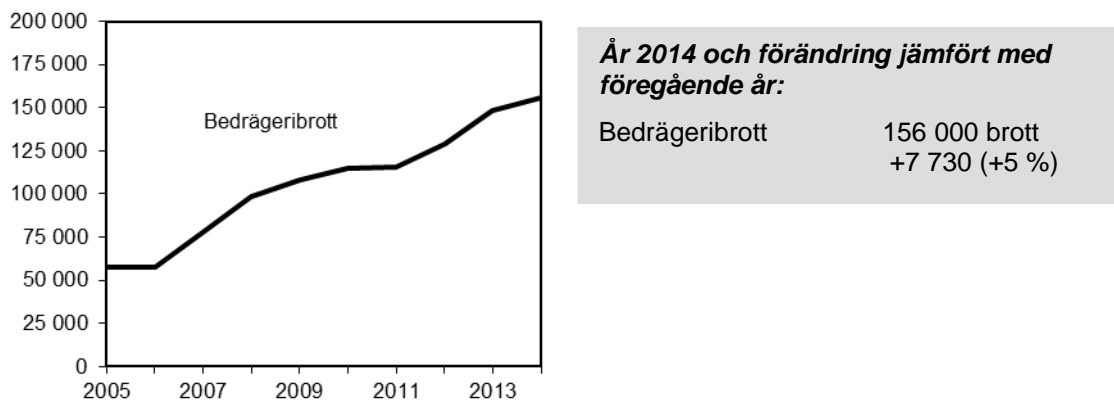
Utvecklingen av övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under 2014 anmäldes cirka 156 000 bedrägeribrott (9 kap. brottsbalken). Det är en ökning med 7 730 brott (+ 5 %) jämfört med 2013. Datorbedrägeri har ökat med 25 procent till 42 900 anmälda brott, samtidigt som utpressning har minskat med 29 procent till 3 790 anmälda brott.

Under den senaste tioårsperioden har de anmälda bedrägeribrotten ökat med 170 procent. Anmälningens benägenheten varierar mellan olika typer av bedrägerier, vilket

beror på skillnader i omständigheter vid brottet, samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott där en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. Enskilda typer av bedrägerier kan därför uppvisa stora skillnader i statistiken från år till år. Bedrägeri som kategori karaktäriseras i sin helhet av en kontinuerlig uppgång sedan 2005.

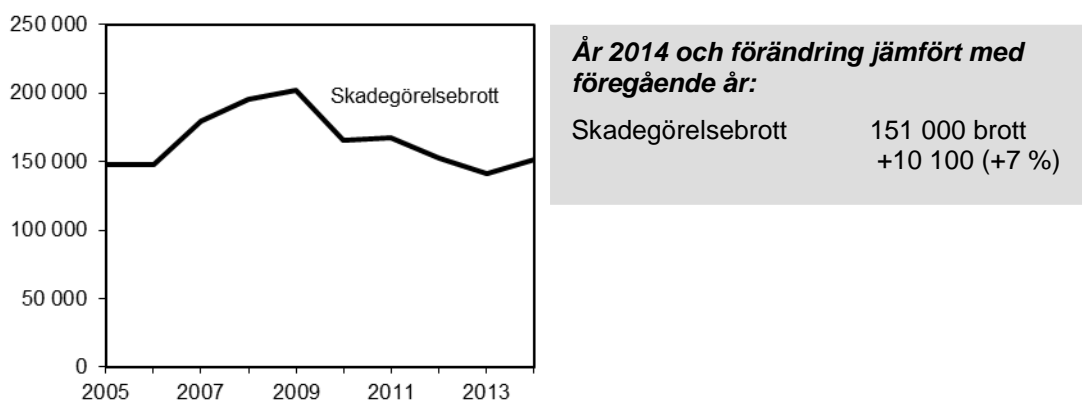
Figur 19. Antal anmälda bedrägeribrott 2005–2014.

Den 1 augusti 2007 trädde bidragsbrottslagen i kraft och började tillämpas för bedrägerier som begås mot vissa statliga och kommunala myndigheter. Därmed kom dessa brott, som tidigare ingick i statistiken över bedrägeribrott, att särredovisas som brott mot bidragsbrottslagen.

År 2014 anmäldes 8 680 bidragsbrott, vilket motsvarar en minskning med 17 procent jämfört med 2013. 42 procent av bidragsbrotten avser brott mot Försäkringskassan. Dessa brott minskade med 30 procent, till 3 620 anmälda brott, jämfört med föregående år.

Skadegörelsebrott

År 2014 anmäldes 151 000 *skadegörelsebrott*, vilket är 7 procent fler brott än föregående år. De anmälda skadegörelsebrotten har totalt sett ökat med 2 procent sedan 2005.

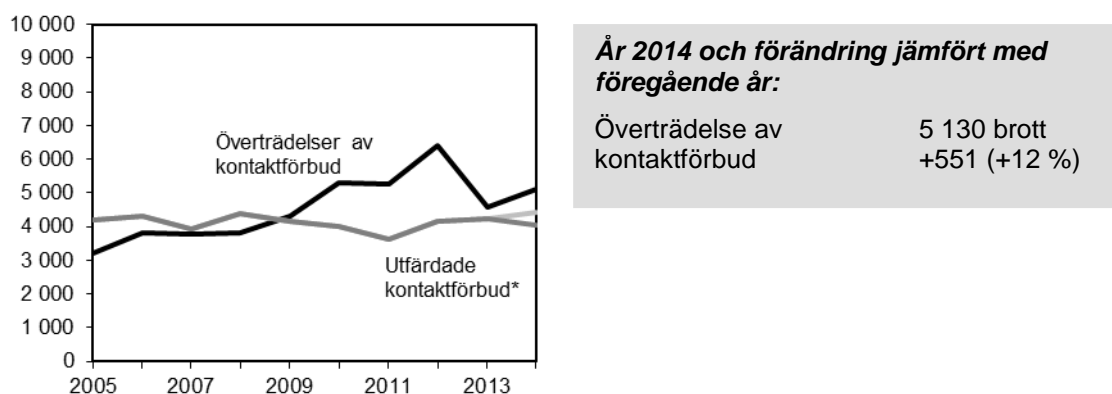
Figur 20. Antal anmälda skadegörelsebrott 2005–2014.

Överträdelse av kontaktförbud

Den 1 oktober 2011 ersattes lagen om besöksförbud med lagen om kontaktförbud (SFS 2011:487) i syfte att förbättra situationen för de personer som på olika sätt har

utsatts eller riskerar att utsättas för våld, hot och trakasserier. Lagändringen innebär bland annat att de som dömts till kontaktförbud nu kan övervakas med hjälp av elektronisk fotboja. Detta bör beaktas vid analyser av de anmälda brotternas utveckling.

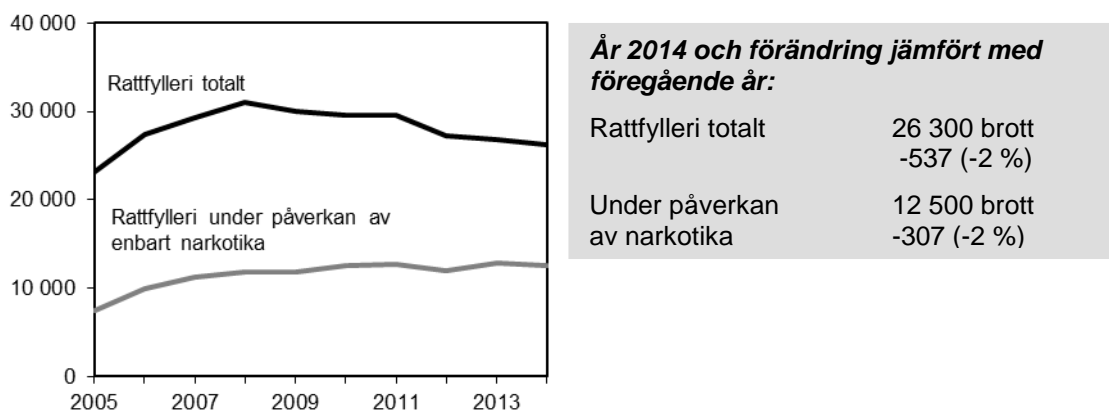
År 2014 anmäldes 5 130 överträdelser av kontaktförbud, vilket är en ökning med 551 brott sedan föregående år. Enligt uppgifter från Åklagarmyndigheten utfärdades 4 440 kontaktförbud under året, vilket är fler (+5 %) än året dessförinnan. Vid denna typ av brott är det vanligt att en enskild gärningsperson begår ett upprepat antal överträdelser mot ett kontaktförbud, vilket resulterar i ett stort antal brott i en enda anmälan. Enstaka stora ärenden av denna typ kan ge upphov till relativt stora variationer i antalet anmälda överträdelser mellan olika år.

Figur 21. Antal anmälda överträdelser av kontaktförbud och antal utfärdade kontaktförbud 2005–2014. *Utfärdade kontaktförbud inklusive beslut om förlängningar som fattats från april 2014⁴.

Rattfylleribrott

År 2014 anmäldes totalt 26 300 rattfylleribrott, en minskning med 537 anmälda brott, vilket motsvarar en nedgång på 2 procent jämfört med föregående år. Även rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, minskade med 2 procent till 12 500 anmälda brott jämfört med året innan.

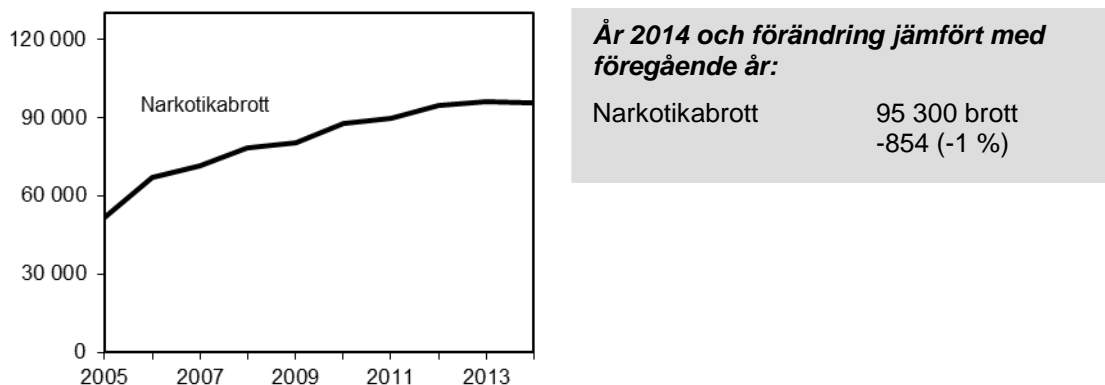

Figur 22. Antal anmälda rattfylleribrott 2005–2014.

⁴ Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av ett och samma kontaktförbud separat. Se avsnittet om tekniska och juridiska förändringar för en mer utförlig förklaring av Åklagarmyndighetens förändring.

Narkotikabrott

År 2014 minskade antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* till 95 300 brott (- 1 %). Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripandeverksamhet. Under 2000-talet har polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag i statistiken. Den senaste tioårsperioden (2005–2014) har narkotikabrotten ökat med 84 procent.

Figur 23. Antal anmälda narkotikabrott 2005–2014.

Några nya redovisningar 2014

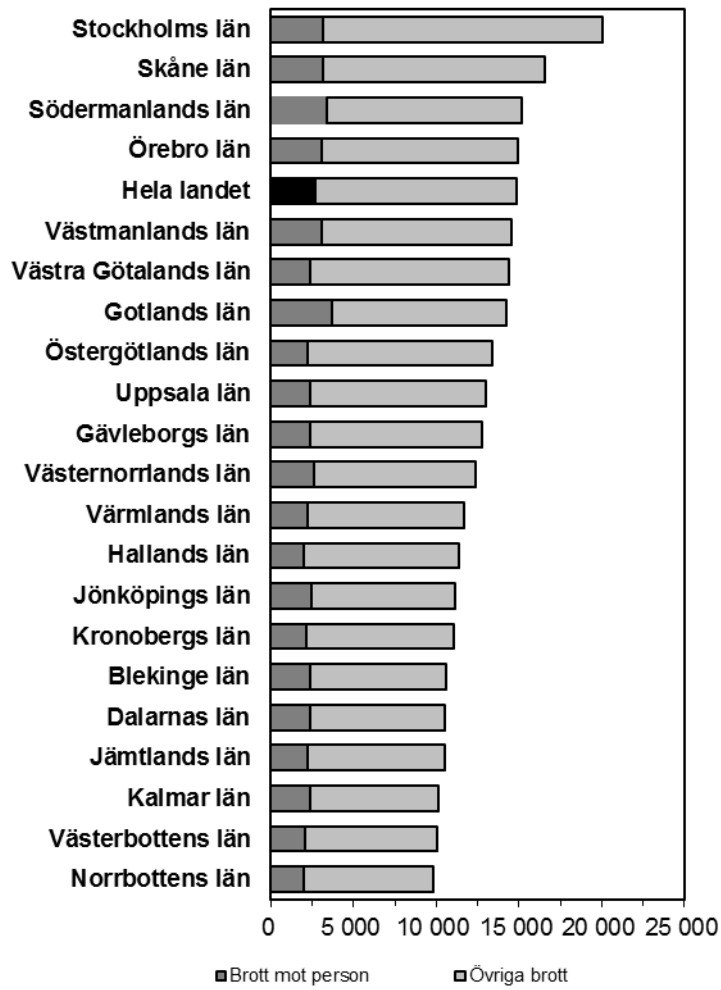
Från och med december 2013 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken. Dels har människohandel delats upp i ytterligare en särredovisning, med syftet krigstjänst, dels har brottet sexuellt ofredande delats upp på kön. Vidare redovisas brottet kränkande fotografering som infördes i lagen under 2013. År 2014 anmäldes 596 brott gällande kränkande fotografering. En majoritet av dessa kan dock hänföras till ett enskilt stort ärende i Uppsala, som innehöll cirka 400 brott gällande kränkande fotografering.

Regional fördelning

I relation till folkmängden anmäls flest brott i storstadsregionerna. I Stockholms län anmäldes ungefär 20 000⁵ brott per 100 000 invånare under 2014, medan motsvarande siffra för Norrbotten län är 9 800 brott per 100 000 invånare, eller cirka hälften så många som i Stockholms län.

Under 2014 uppvisade några län relativt stora förändringar jämfört med föregående år. Det totala antalet anmälda brott per 100 000 minskade i Blekinge län (-15 %), en minskning som föregicks av en ökning på 10 procent under föregående år. Minskningar noterades även 2014 i Kronobergs och Hallands län (-2 % vardera). Däremot ökade antalet anmälda brott per 100 000 i Gotlands län (+29 %), en ökning som föregicks av en minskning på 20 procent året innan. En ökning noteras även för Gävleborgs län (+14 %).

⁵ Mindre korrigeringar av resultaten för Stockholms, Västerbottens och Norrbottens län har gjorts 2015-05-26.

Figur 24. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, länsvis, 2014.

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som anmälts till och registrerats av polis, tull, åklagare eller Ekobrottsmyndigheten i Sverige under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit som en följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken. Konstaterade fall av dödligt våld 2014 publiceras på webben i samband med den slutliga statistiken över anmälda brott 31 mars 2015.

För brott som anmälts till och registreras av Tullverket (huvudsakligen smuglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ner kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av denna verklighet, nämligen den del som kommer till Polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (rapport 2006:1) som finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)⁶, brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen samt brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling⁷ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras

⁶ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

⁷ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

hos polisen klassificeras brotten i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott* som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *RIF0057 Riktlinjer för antalsräkning av brott*, som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per län, vanligtvis där brotten anmäls, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brotten bara per län. Från och med 1998 sammanfaller den geografiska länsindelningen med polismyndigheternas verksamhetsområden.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet (RAR eller Pust) Uppgifterna samlas in centralt hos polisen och levereras sedan till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levereras till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningsätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser av de anmälda brotten över tid.

Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över anmälda brott, upklarade brott och misstänkta personer mellan olika år. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg.

Enstaka stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet kring huruvida en förändring är generell. Förekomst av stora ärenden är ovanliga men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats de senaste tre åren i fallande ordning.

- År 2014 anmäldes ett ärende med många sexualbrott (sexuellt övergrepp, utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuell ofredande) samt barnpornografibrott i Gotlands län.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande övrigt bedrägeri i Uppsala län.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande kränkande fotografering i Uppsala län.
- År 2013 anmäldes ett ärende med många ofredandebrott i Jönköpings län. Åtminstone cirka hälften av brotten klarades upp samma år på tekniskt vis.
- År 2012 anmäldes ett par ärenden med många langningsbrott (olovlig försäljning och olovligt innehav av alkoholdrycker) i Kronobergs län. De flesta av brotten klarades upp samma år, både med beslut som definieras som personuppklarande och på tekniskt vis.
- År 2011 anmäldes ett stort ärende med många dopningsbrott i Skåne. De flesta brotten klarades upp samma år med beslut som definieras som personuppklarande.

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till det relevanta stycket.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, vilken ersätter tidigare 21 länspolismyndigheter och är indelad i sju polisregioner. I polisens ärendehanteringssystem (RAR och DurTvå) genomfördes övergången till en Polismyndighet redan den 16/12 2014. Sedan dess har nya ärenden registrerats på handläggande polisregion och inte på handläggande länspolismyndighet. Statistiken för 2014 redovisas efter länspolismyndighet. I det datamaterial Brå har tillgå finns dock ett informationsunderskott eftersom de nyregistrerade ärendena för de sista två veckorna i december 2014 saknar information om handläggande länspolismyndighet.

Brå har vidtagit olika metoder för att skatta handläggande länspolismyndighet i ärendena där uppgiften saknas. I vissa fall har länspolismyndigheten kunnat härledas med hjälp av en lägre organisatorisk nivå i den nya polisorganisationen, men det har inte varit möjligt i samtliga fall. Brotten har i dessa fall redovisats under det län där respektive polisregions *huvudort* är lokaliserad. Teoretiskt innebär det att det i statistiken kan förekomma en viss överrepresentation för de län där huvudorten finns och tillika en underrepresentation av övriga län som ingår i polisregionerna. Antalet brott som helt saknar information om handläggande länspolismyndighet och därmed redovisas under länen som omfattar regionernas huvudorter enligt ovanstående utgör cirka 0,1–0,2 procent av totalt antal brott i respektive polisregion. Brotten som saknar information om handläggande län är spridda över flertalet

brottstyper. Slutsatsen är att bortfallet i länsuppgifter inte ger någon märkbar påverkan på statistiken över anmälda brott i länen. Även efter genomförda analyser kan det konstateras att påverkan är marginell.

- Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av ett och samma kontaktförbud separat. Det möjliggör en redovisning av både initialt utfärdade kontaktförbud samt av initialt utfärdade kontaktförbud inklusive samtliga eventuella förlängningar.

I tidigare redovisning, från 2008 t o m mars 2014, ingick de kontaktförbud som initialt utfärdades eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång oavsett om det hade förlängts eller ej.

- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av Polisens ärendehanteringssystem Pust och det stängdes helt för nyregistrering av brott den 3 juni 2014. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.
- Från och med juni 2013 har Polisen i ärendehanteringssystemet Pust registrerat smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) med brottskoden 3006 i stället för med brottskoden för övriga bötesbrott 9001. Brottskod 3006 har tidigare i enlighet med Brås instruktioner endast använts för allvarigare smitningsbrott (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.). Brottskod 9001, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott gällande brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott 2014 kan jämföras med tidigare perioder.
- Under februari 2013 driftsatte Polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust) som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket har inneburit att det inledningsvis har använts i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå har samarbetat med Polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgör kan ge effekter som inledningsvis är svåra att överblicka. Det kan bland annat handla om tekniska faktorer, inläring hos användarna och förändrade arbetssätt. Brå kommer löpande att bevaka de eventuella effekter som systemskiftet bedöms kunna ha på statistiken. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanteras i Siebel-Pust, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning. Övriga brottstyper hanteras fortfarande i en RIF-anpassad version av ärendehanteringssystemet RAR (se nedan).

- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har statistiken över brott mot skattebrottslagen påverkats, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms påverkan vara försumbar.
- Under perioden augusti till december 2012 har Polisen gjort anpassningar i sitt ärendehanteringssystem RAR för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förändringar i och med anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott är bland annat förändringar i hur brott registreras, hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos Polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet då statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.
- Till följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter, gjordes anpassningar i Brås statistikdatabas under 2010. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt härröras till anmälda skattebrott samt även till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har nästan dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för 2007 och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För åren 2008–2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit samt 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är inte jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007–2010 relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för Rättsstatistik på Brå.
- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott*

som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skälig misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott under åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att antalet för dessa brott underskattades något under de åren.
- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från Polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.
- Mellan 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter som vardera omfattar ett län. Omorganisationen har medfört vissa problem med indataveranserna. Detta har i viss mån påverkat statistiken, särskilt när det gäller regionala uppgifter.
- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB).

Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.

- Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika, vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.
- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vad mån dessa omläggningar har påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under åren 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

För statistiken över anmälda brott, uppklarade brott samt misstänkta personer är uppgifter om brottskod avgörande för till vilken brottstyp man räknar brotten, besluten eller de registrerade misstänkarna. För att få en bättre förståelse för kvaliteten i registreringerna av brottskoder har Brå genomfört en kvalitetsstudie, som publicerades i september 2012.

Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brott inom de olika brottskategorierna. Det är sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes studiens samtliga anmälningar som getts en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om, datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, som *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med egen brottskod var underanvända, t.ex. *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler avseende *i nära relation/ej i nära relation, bekant/obekant, grovt/annat än grovt, försök/fullbordat* samt

inomhus/utomhus. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare information, se rapporten *Användningen av brottskoder, en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken*: www.bra.se/brottskodsstudie

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet begångna brott avseende dödligt våld gör Brå specialstudier av underlaget till statistiken sedan 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att ta reda på om det bland dessa gärningar finns brott som är av den karaktären att de borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

Specialstudie om ekobrott

År 2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brås statistik och Ekobrottsmyndighetens statistik avseende de anmälda ekobrotten. Slutsatsen blev att Brås statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person och att skattebrotten räknas på olika sätt. I och med införandet av Cåbra 2007 levereras även information om brott som saknar en misstänkt person till Brå.

För mer information se *Kvalitetsstudie om ekobrott*, som finns att ladda ned från www.bra.se.

Mars 2015

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Utifrån uppgifter insamlade från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och publicerar Brå årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i publikationen *Kriminalstatistik*.

Sedan 1995 ansvarar Brå för och publicerar den officiella kriminalstatistiken, och dessförinnan hade Statistiska centralbyrån det ansvaret. Officiell statistik över anmälda och uppklarade brott har förts sedan 1950-talet, medan statistiken över misstänkta personer förts sedan 1970-talet. Detsamma gäller även statistiken över återfall i brott. Allra äldst är statistiken över personer lagförda för brott samt kriminalvårdsstatistiken, som båda har framställts sedan 1830-talet.